

הקדושה אל מדרגת החולין, ומתוך כך הוא מבין את הבשורה שבקורבן הפסח – אכילת קודש, תיקון העולם, העלאת החול אל הקודש והרמת הגוף אל גובהה של הנשמה. לאחר שמתרוממים למדרגה העילאית של הפסח, לא שייך לרדת ולאכול אפיקומן. אנחנו רוצים להישאר עם טעם של פסח בפה, עם טעם של קדושה! לכן דווקא הלכה זו נאמרת לבן החכם. היא באה לחנך אותו לאידיאל של קידוש כל כוחות החיים והכוונתם אל המגמה היותר רוממה. לכולנו יש בחיים נקודות מגע עם דברים עילאיים. השאלה היא האם אנחנו מצליחים להיות חכמים, האם אנחנו משמרים כל רגע כזה, ממצים אותו, ומשתדלים ללכת לאורו גם בעתות שגרה, או שאנחנו מפטירים מיד באפיקומן, בדברים של מה בכך, שאמנם גם הם חלק בלתי נמנע מחיי האדם, אבל אסור שהם יהפכו להיות העיקר ■

של האדם הייתה: "זלגו עיניו דמעות, אמר לפניו: רבנו של עולם, אני וחמורי נאכל באבוס אחד?" (פסחים ק"ח א) האכילה היא שהמחישה לאדם עד כמה הוא ירד, עד כמה נפערה תהום בין צדו הגשמי לבין צדו הנשמתי. בתור פרס תנחומים, נאמר לאדם שיאכל לחם, מאכל מיוחד לו, אולם עדיין, ככלל, אכילתם של בני האדם היא יותר בהמית מאשר אלוקית, ומכאן ריבוי האזהרות של בעלי המוסר בנוגע לאכילת תאוה.

יוצאים מן הכלל הם הקדושים בישראל, שטיפסו במסילת הישרים ובאו עד למדרגת מידת הקדושה. הם מחזירים את העולם למקום הראוי לו, ועליהם אמר רמח"ל: "...המאכל שהם אוכלים הוא כקרבן שעולה על גבי האישים" (מסילת ישרים פרק כ"ו). אבל יש לילה אחד בשנה בו כל אדם מישראל חווה אכילה של קודש – ליל הסדר. הבן החכם מבין את הבעיה הכרוכה בירידת העולם ממדרגת

שיאו של ליל הסדר אמור להיות אכילת בשר קרבן הפסח. הפסח נאכל על השובע, כדי להבליט שזו אכילה שכולה קודש. אכילה זו נועדה לתקן את הליקוי היסודי של הבריאה, שכן ככל שזה יישמע מוזר, נבראנו כדי לאכול: "וַיֵּצֵא ד' אֱלֹהִים עַל הָאָדָם לְאֹמֹר מְכַל יַעֲץ הֶגֶן אָכַל תֹּאכֵל" (בראשית ב טז). חלק מהמפרשים ראו בפסוק זה מצוות עשה, ולמעשה כלולות בה כל מצוות העשה שעתידיים ישראל להצטוות בהן.

ניתן להבין זאת אם נזכור שנבראנו בכדי להרים את המציאות הגשמית אל הגובה של הקודש. קודם החטא, אפילו הפעילות הפיזיולוגית הפשוטה ביותר של אדם – אכילה – הייתה קודש! אולם כשאדם חטא, אכילתו הפכה מפעולה נשגבת, הנעשית לשם שמיים, למעשה שפל של מילוי תאוה. אז נתקלל האדם: "וְקוֹץ וְדַרְדַּר תִּצְמַיֵּחַ לְךָ וְאָכַלְתָּ אֶת עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה" (בראשית ג ח), ותגובתו